

ΕΡΕΥΝΑ

Ηλεκτρονική Έρευνα

Η προσβασιμότητα των φοιτητών με
αναπηρία στον χώρο της
Πανεπιστημιούπολης

ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

ΕΡΕΥΝΑ

**Ηλεκτρονική Έρευνα
Η προσβασιμότητα των φοιτητών με
αναπηρία στον χώρο της
Πανεπιστημιούπολης**

Επιμέλεια :
Άννα Καλώτα

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2020

Πρόλογος

Ο σκοπός μιας Ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης είναι η παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών για την ικανοποίηση των συνεχών αυξανόμενων αναγκών της εκπαιδευτικής και ερευνητικής κοινότητας. Στόχος της παρούσας έρευνας είναι η καταγραφή της υπάρχουσας κατάστασης όσον αφορά τις παρεχόμενες υπηρεσίες και τις υπάρχουσες υποδομές για την εξυπηρέτηση των αναγκών των φοιτητών με αναπηρία στα ελληνικά Πανεπιστήμια.

Η Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΜΟΔΠΑΒ) πραγματοποίησε ηλεκτρονική έρευνα για τις υποδομές και τις προσφερόμενες υπηρεσίες των ελληνικών Πανεπιστημίων προς τους φοιτητές με αναπηρία από τις 11 Ιουνίου έως τις 20 Ιουλίου 2020. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη συμπλήρωση ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου που βρίσκεται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScdgLFALtzmQMb2m3VoGwSzU01T10TMTH7cuGrmmASHA-7ubA/viewform?vc=0&c=0&w=1>

Ευχαριστώ την κα Άννα Καλώτα για τη σύνταξη του ερωτηματολογίου, την επεξεργασία των δεδομένων και για τη συγγραφή της παρούσας έκθεσης. Τέλος, ευχαριστώ θερμά όλους τους συμμετέχοντες οι οποίοι ανταποκρίθηκαν και συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο.

Δρ Γεώργιος Ζάχος

Διευθυντής Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης

Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Υπεύθυνος ΜΟΔΠΑΒ

Εισαγωγή

Η Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΜΟΔΠΑΒ) πραγματοποίησε ηλεκτρονική έρευνα με την αποστολή ερωτηματολογίων στους διευθυντές των ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Η έρευνα διεξήχθη το διάστημα από 11 Ιουνίου έως 20 Ιουλίου 2020. Ανταποκρίθηκαν μόλις 12 από τους 25 διευθυντές. Η μελέτη καταγράφει τις υπάρχουσες υποδομές και τις διαθέσιμες υπηρεσίες στα εξής Πανεπιστήμια: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Πανεπιστήμιο Πατρών, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Πάντειο Πανεπιστήμιο και Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ).

Στην παρούσα έκθεση εξετάζεται η ύπαρξη ή μη των αναγκαίων υποδομών και των μέσων για εκπαίδευση των φοιτητών με προβλήματα όρασης, ακοής, κινητικά προβλήματα, αυτισμό και μαθησιακές δυσκολίες.

Το ερωτηματολόγιο το οποίο συμπληρώθηκε από τους διευθυντές των ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών αποτελείται από 24 ερωτήσεις και χωρίζεται σε έξι ενότητες:

Στην πρώτη ενότητα αναφέρεται η ύπαρξη ή μη φοιτητών με αναπηρία στα ελληνικά Πανεπιστήμια καθώς και ο τύπος της αναπηρίας. Στη δεύτερη ενότητα εξετάζεται η ύπαρξη αντιγράφου των Ν.4009/2011 και Ν.4283/2014 σε χώρο της Βιβλιοθήκης. Στην τρίτη ενότητα εξετάζεται η ύπαρξη των αναγκαίων κανονισμών συμπεριφοράς τόσο για τους Διδάσκοντες όσο και για τους φοιτητές. Στην τέταρτη ενότητα αναφέρονται οι προσπάθειες για την προβολή των υποδομών και των ηλεκτρονικών μέσων που είναι διαθέσιμα για τους υποψήφιους φοιτητές με αναπηρία. Στην πέμπτη ενότητα εξετάζεται η ύπαρξη και η διαθεσιμότητα των κατάλληλων υποδομών και των ηλεκτρονικών μέσων για την εξυπηρέτηση των φοιτητών με αναπηρία. Στην ενότητα έξι αναφέρονται οι τρόποι με τους οποίους έχει καταρτιστεί το προσωπικό σε ζητήματα αναπηρίας.

Οι ερωτήσεις 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23 και 24 είναι κλειστού τύπου. Οι ερωτήσεις 10 και 19 είναι ανοιχτού τύπου.

Οι ερωτήσεις 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 21, 23 και 24 είναι υποχρεωτικές και οι ερωτήσεις 5, 6, 10, 15, 16, 17, 18, 19 και 20 προαιρετικές.

Ορισμοί και κατηγορίες ταξινόμησης των Αμεα

Σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου των Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (απ. 93/136/ΕΟΚ), όπως αυτή αναφέρεται στην επίσημη Εφημερίδα Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (9/3/93):

ΑμεΑ είναι τα άτομα που έχουν είτε μόνιμες, είτε προσωρινές βλάβες, ανικανότητες, αδυναμίες, αναπηρίες ή συνδυασμό των παραπάνω, προερχόμενες από φυσική, ψυχική ή νοητική ανεπάρκεια. Πρόκειται για άτομα με σοβαρές ανεπάρκειες ή μειονεξίες, οι οποίες περιορίζουν ή αποκλείουν την εκτέλεση δραστηριότητας ή λειτουργίας, η οποία θεωρείται κανονική για έναν άνθρωπο.

Επίσης, οι αναπηρίες ταξινομούνται και ως προς τον χρόνο εκδήλωσής τους σε εκείνες που εμφανίζονται με τη γέννηση του ατόμου και σε εκείνες που μπορεί να προκληθούν κάποια χρονική στιγμή στη ζωή του ατόμου από κληρονομική αιτία, από ασθένεια ή από κάποιο ατύχημα.

Τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (σημ. το αναθεωρημένο Σύνταγμα της Ελλάδας (2001) έχει καθιερώσει τον όρο «άτομα με αναπηρίες», σε αντικατάσταση του όρου «άτομα με ειδικές ανάγκες») αναγνωρίζοντας σε σειρά άρθρων του Συντάγματος της Ελλάδας (1975, 1986, 2001). Τα κυριότερα άρθρα του Συντάγματος που έχουν σαφή αναφορά ή/και σχετίζονται με θέματα αναπηρίας είναι:

- άρθρο 2 στο οποίο αναφέρεται ότι «ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας».
- άρθρο 4, παρ. 1, στο οποίο αναφέρεται ότι «όλοι οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου», ενώ στην παρ. 2 αναφέρεται ότι «οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις».
- άρθρο 5Α παρ. 1, όπου αναφέρεται ότι «Καθένας έχει δικαιώματα στην πληροφόρηση...», ενώ στην παρ. 2 αναφέρεται ότι «Καθένας έχει δικαιώματα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής, ανταλλαγής και διάδοσής τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους...»

- άρθρο 21, παρ. 2, όπου αναφέρεται ότι «Πολύτεκνες οικογένειες και οι ανάπηροι πολέμου και ειρηνικής περιόδου, τα θύματα πολέμου, οι χήρες και τα ορφανά εκείνων που έπεσαν στον πόλεμο, καθώς και όσοι πάσχουν από ανίατη και σωματική ή πνευματική νόσο έχουν δικαιώματα ειδικής φροντίδας από το κράτος». Σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου «Το κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, του γήρατος, της αναπηρίας και για την περίθαλψη των απόρων». Στην παρ. 6 (η οποία προστέθηκε στο Άρθρο 21 στην συνταγματική αναθεώρηση του 2001) αναφέρεται: «Τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας».

Γνωστή στον απλό άνθρωπο και στους εκπαιδευτικούς είναι η ταξινόμηση των φοιτητών με τύφλωση στις ακόλουθες ομάδες:

A. Οι φοιτητές με οπτική οξυτήτα λιγότερη από 2/10 και αντιμετωπίζονται εκπαιδευτικά με τη χρήση της γραφής και ανάγνωσης Braille.

B. Οι φοιτητές, οι οποίοι έχουν σοβαρό πρόβλημα όρασης, αλλά δεν είναι τελείως τυφλοί. Μπορούν να βελτιώσουν την όρασή τους κάνοντας χρήση γυαλιών ή μεγεθυντικών φακών κ.λπ.¹

Ακολουθως, με κριτήριο τον βαθμό απώλειας της ακοής, οι φοιτητές μπορούν να ταξινομηθούν καταρχάς σε δυο βασικές ομάδες:

A. Οι φοιτητές με πλήρη κώφωση (deaf) ή με μερική κώφωση ή βαρήκοοι (partually hearing).

B. Βαρήκοο είναι το παιδί που έχει πρόβλημα ακοής σε βαθμό, ώστε να δυσκολεύεται, αλλά δεν αποκλείεται να κατανοήσει τον λόγο μέσω του αυτιού, με ή χωρίς ακουστικά.²

Επίσης, φοιτητές με κινητικές δυσκολίες και προβλήματα υγείας θεωρούνται οι φοιτητές οι οποίοι λόγω οποιασδήποτε μόνιμης ή παροδικής διαταραχής της ορθοπεδικής και κινητικής ικανότητας ή οργάνων του σώματος ή της υγείας τους παρουσιάζουν σοβαρές δυσκολίες στον γνωστικό, στον θυμικό και στον κοινωνικό

¹ Κ. Χρηστάκης, *Η εκπαίδευση των παιδιών με δυσκολίες: εισαγωγή στην ειδική αγωγή*, Αθήνα: Διάδραση, 2011, σ. 74.

² Ο. π. σ. 109.

τομέα.

Κύρια σημεία στον ορισμό αυτό είναι τα εξής:

- Η διαταραχή ή η ασθένεια μπορεί να είναι μόνιμη ή παροδική.
- Η διαταραχή αναφέρεται στην ορθοπεδική κατάσταση ή στην κινητική κατάσταση του φοιτητή συνολικά ή ορισμένων οργάνων του σώματος ή στην υγεία του.
- Οι δυσκολίες που συνεπάγεται η διαταραχή αυτή μπορεί να αναφέρονται στον μαθησιακό, στον θυμικό και στον κοινωνικό τομέα.³

Ακόμη, αυτισμός είναι μια αναπτυξιακή δυσκολία η οποία επηρεάζει σημαντικά τη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία και την κοινωνική αλληλεπίδραση, η οποία συχνά εμφανίζεται πριν από την ηλικία των 3 ετών και επηρεάζει αρνητικά την εκπαιδευτική παρουσία του παιδιού. Άλλα χαρακτηριστικά που συνυπάρχουν με τον αυτισμό είναι η απασχόληση με σταθερά επαναλαμβανόμενες δραστηριότητες και στερεότυπες κινήσεις και η αντίσταση στις αλλαγές του περιβάλλοντος ή στις αλλαγές της καθημερινής ρουτίνας και συχνά στις αισθητηριακές εμπειρίες.⁴

Τέλος, μαθησιακές δυσκολίες είναι ένας γενικός όρος που αναφέρεται σε μια ανομοιογενή ομάδα διαταραχών, οι οποίες εκδηλώνονται με σημαντικές δυσκολίες στην πρόσκτηση και τη χρήση ικανοτήτων ακρόασης, ομιλίας, ανάγνωσης, γραφής, συλλογισμού ή μαθηματικής ικανότητας. Οι διαταραχές αυτές είναι εγγενείς στο άτομο, αποδίδονται σε δυσλειτουργία του κεντρικού νευρικού συστήματος και μπορεί να υπάρχουν καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής. Προβλήματα σε συμπεριφορές αυτοελέγχου, κοινωνικής αντίληψης και κοινωνικής αλληλεπίδρασης μπορεί να συνυπάρχουν με τις Μαθησιακές Δυσκολίες, αλλά δεν συνιστούν από μόνες τους τέτοιες. Παρότι οι Μαθησιακές Δυσκολίες μπορεί να εμφανίζονται μαζί με άλλες καταστάσεις μειονεξίας (π.χ. αισθητηριακή βλάβη, νοητική καθυστέρηση, συναισθηματική διαταραχή) ή με εξωτερικές επιδράσεις όπως οι πολιτισμικές διαφορές ή η ανεπαρκής/ακατάλληλη διδασκαλία, δεν είναι το άμεσο αποτέλεσμα αυτών των καταστάσεων και επιδράσεων.

³ Ο. π. σ. 158.

⁴ Ο. π. σ. 192.

Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Το ερωτηματολόγιο παρατίθεται στο Παράρτημα.

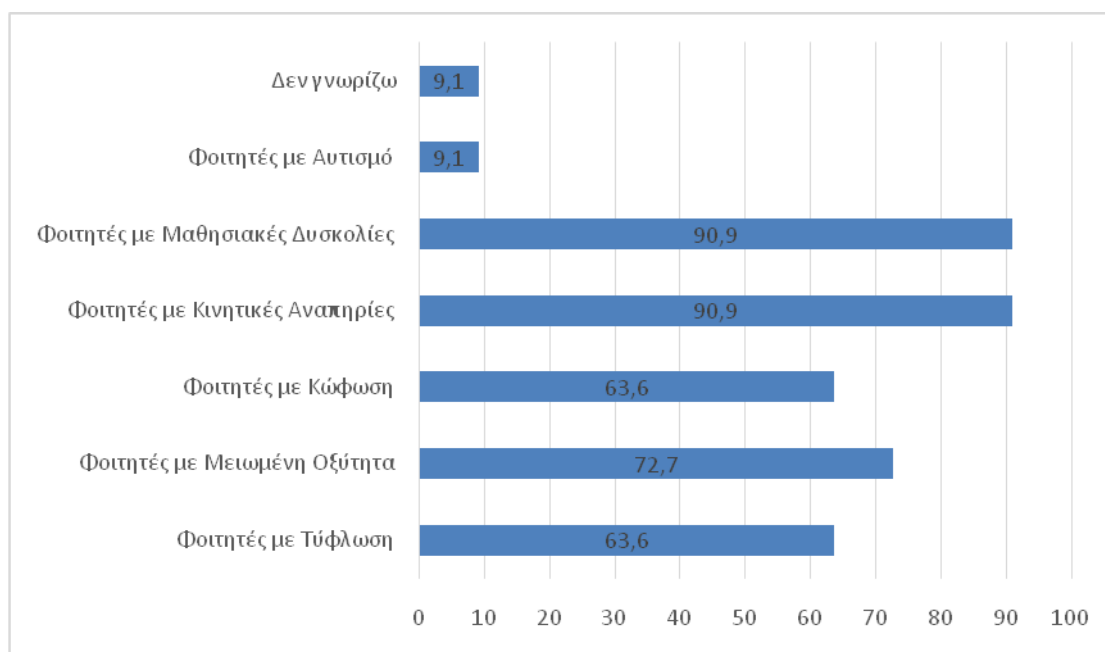
A. Αρχικά, καταγράφεται η ύπαρξη φοιτητών με αναπηρία καθώς και οι τύποι της αναπηρίας.

Ερώτηση 1: Στο Πανεπιστήμιό σας υπάρχουν φοιτητές με αναπηρίες:

Υπάρχουν εγγεγραμμένοι φοιτητές με αναπηρία στο σύνολο των τριτοβάθμιων ιδρυμάτων της χώρας.

Ερώτηση 2: Αναφέρετε τον τύπο της αναπηρίας των φοιτητών που υπάρχουν στο Πανεπιστήμιό σας. (Μία ή/και περισσότερες απαντήσεις).

Το Γράφημα 1 αποτυπώνει τα ποσοστά επί τις %.

B. Η δεύτερη ενότητα αναφέρεται στην ύπαρξη αντιγράφου του Ν.4009/2011 του Νόμου 4009/2011 σε χώρο της βιβλιοθήκης.

Το 2011 ψηφίστηκε ο Νόμος 4009 (ΦΕΚ 195) με τίτλο: **ΔΟΜΗ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ, ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ**. Τα άρθρα και τα εδάφια τα οποία αναφέρονται στους φοιτητές με αναπηρία είναι τα εξής:

άρθρο 9, εδάφιο 10: «Η κοσμητεία έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες και όσες άλλες προβλέπονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού, του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού: Παράγραφος 1στ): Τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής στα προγράμματα σπουδών όλων των φοιτητών, χωρίς διακρίσεις και ανεξάρτητα από το φύλο, την αναπηρία ή άλλα χαρακτηριστικά.»

άρθρο 33: εδάφιο 8: «Οι εξετάσεις διενεργούνται αποκλειστικά μετά το πέρας του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου για τα μαθήματα που διδάχθηκαν στα εξάμηνα αυτά, αντίστοιχα. Ο φοιτητής δικαιούται να εξεταστεί στα μαθήματα και των δύο εξαμήνων πριν από την έναρξη του χειμερινού εξαμήνου. Ειδική μέριμνα λαμβάνεται για την προφορική εξέταση φοιτητών με αποδεδειγμένη πριν από την εισαγωγή τους στο ίδρυμα δυσλεξία, σύμφωνα με διαδικασία που ορίζεται στον Εσωτερικό Κανονισμό του Πανεπιστημίου»

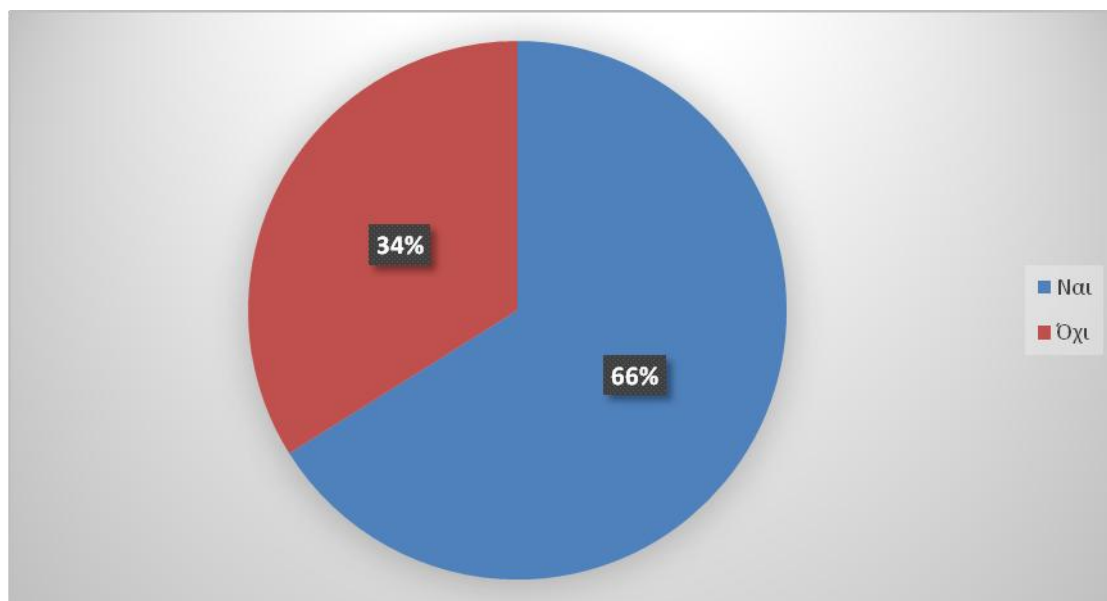
άρθρο 36: εδάφιο 1β: «Οι φοιτητές πραγματοποιούν πρακτική άσκηση στο δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, εφόσον αυτή περιλαμβάνεται στο οικείο πρόγραμμα σπουδών. Οι όροι και οι προϋποθέσεις της πρακτικής άσκησης ρυθμίζονται στον Οργανισμό του ιδρύματος, συμπεριλαμβανομένης και ειδικής μέριμνας για τη διευκόλυνση φοιτητών με αναπηρία, προκειμένου να πραγματοποιούν πρακτική άσκηση κατά ισότιμο τρόπο με κάθε άλλο φοιτητή»

άρθρο 52: λοιπές υπηρεσίες υποστήριξης: εδάφιο 1: «Με τον Οργανισμό κάθε ιδρύματος προβλέπεται η σύσταση και λειτουργία ενιαίας ή αυτοτελούς ανά σχολή υπηρεσίας υποστήριξης φοιτητών, με σκοπό την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς αυτούς για την ομαλή ένταξή τους στην ανώτατη εκπαίδευση, την ενημέρωση για τη συνολική λειτουργία του ιδρύματος και την υποστήριξη φοιτητών με αναπηρία ή φοιτητών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες για την επιτυχή περάτωση των σπουδών τους. Η υπηρεσία αυτή μπορεί να λειτουργεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους για την παροχή πληροφοριών σε υποψήφιους φοιτητές. Με τον Οργανισμό του ιδρύματος καθορίζονται οι ειδικότερες αρμοδιότητες της υπηρεσίας και ρυθμίζονται τα θέματα λειτουργίας της»

Ερώτηση 3: Γνωρίζετε τα άρθρα (9 (εδάφιο 10)33(εδάφιο 8), 36(εδάφιο 1β),52(εδάφιο 1)) του Ν.4009/2011 (ΦΕΚ195): δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των Ανώτατων Εκπαιδευτικών

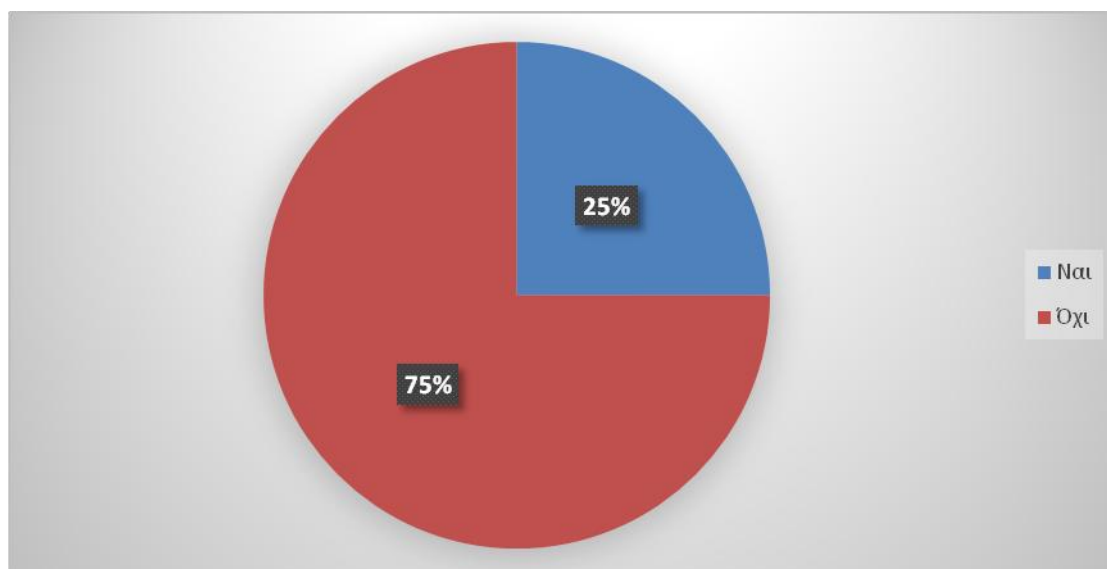
Ιδρυμάτων καθώς και το Άρθρο (7) του Ν. 4283/2014: διευκόλυνση πρόσβασης ατόμων με αναπηρία στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα;

Το Γράφημα 2 αποτυπώνει τα ποσοστά επί τις %.

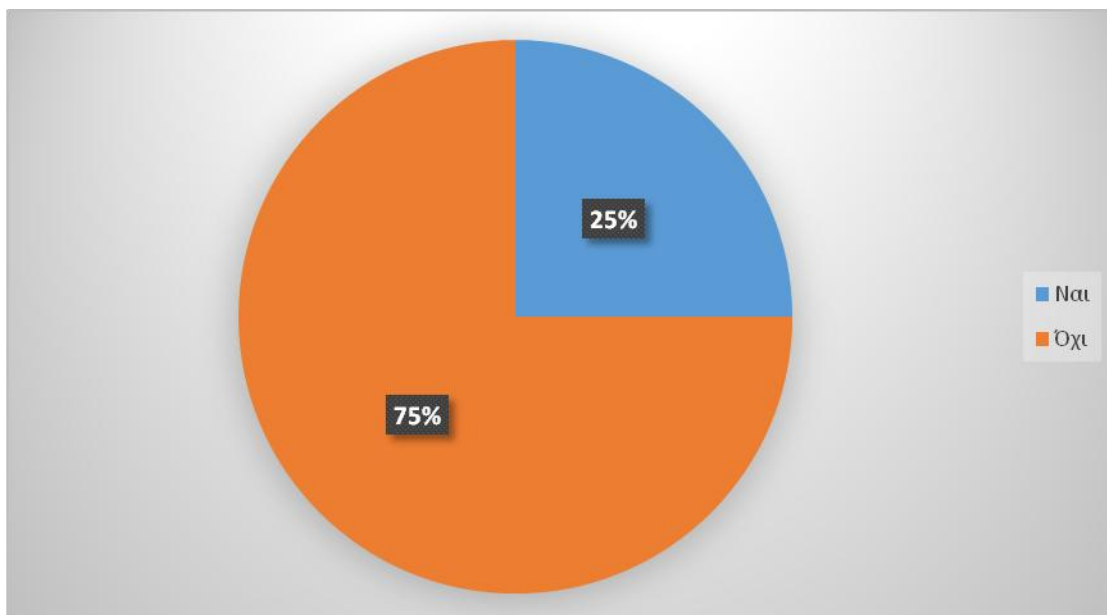
Ερώτηση 4: Έχετε αντίγραφο των Νόμων στη Βιβλιοθήκη ή στο γραφείο σας;

Το Γράφημα 3 αποτυπώνει τα ποσοστά επί τις %.

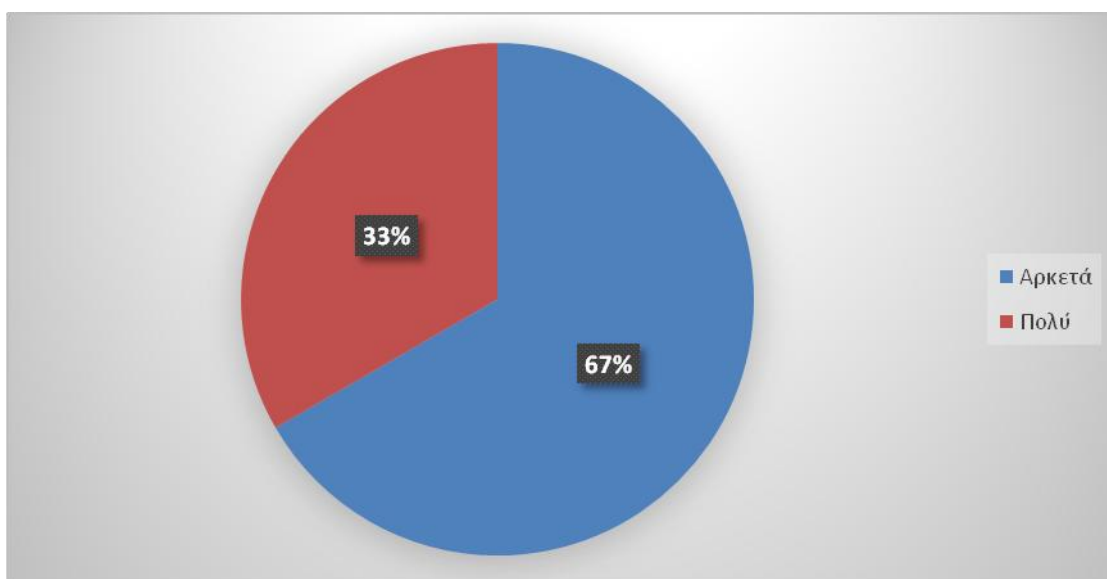
Ερώτηση 5: Υπάρχει κανονισμός συμπεριφοράς των διδασκόντων απέναντι σε φοιτητές με αναπηρία στο ίδρυμά σας;

Το Γράφημα 4 αποτυπώνει τα ποσοστά επί τις %.

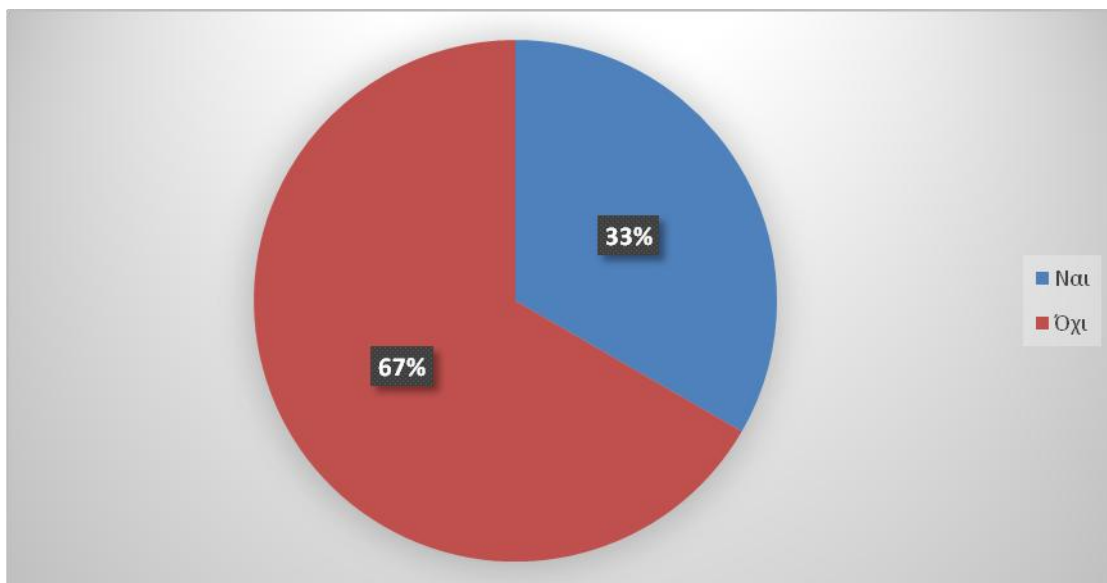
Ερώτηση 6: Εάν ναι, κατά πόσον κρίνεται ικανοποιητικός;

Το Γράφημα 5 αποτυπώνει τα ποσοστά επί τις %.

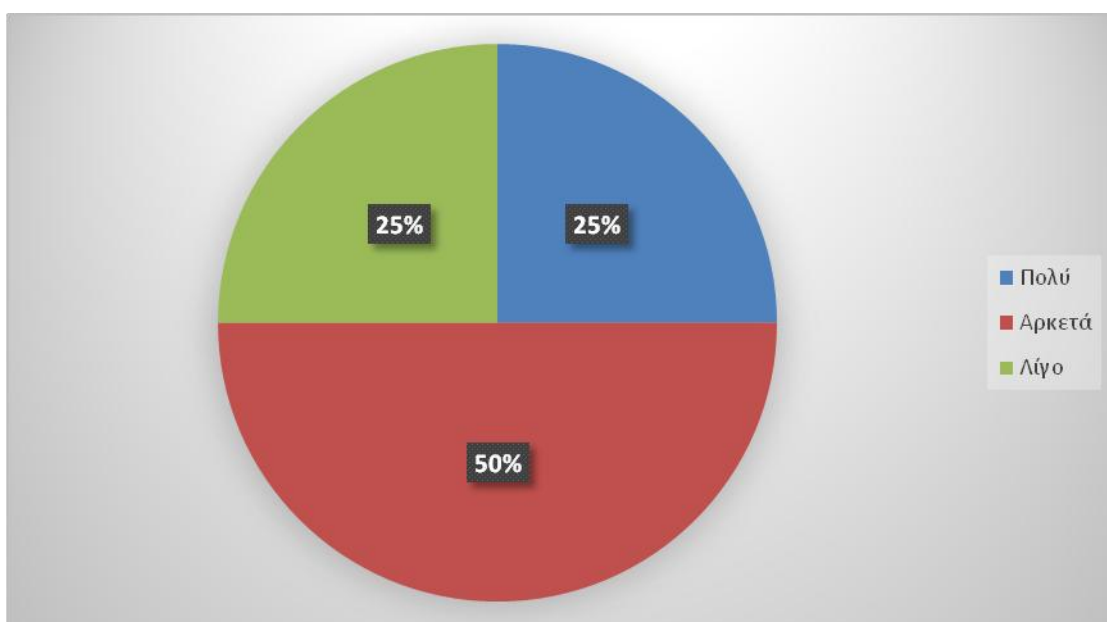
Ερώτημα 7: Υπάρχει κανονισμός του Πανεπιστημίου που αφορά φοιτητές με αναπηρίες και μαθησιακές δυσκολίες;

Το Γράφημα 6 αποτυπώνει τα ποσοστά επί τις %.

Ερώτηση 8: Εάν ναι, κατά πόσο κρίνεται ικανοποιητικός;

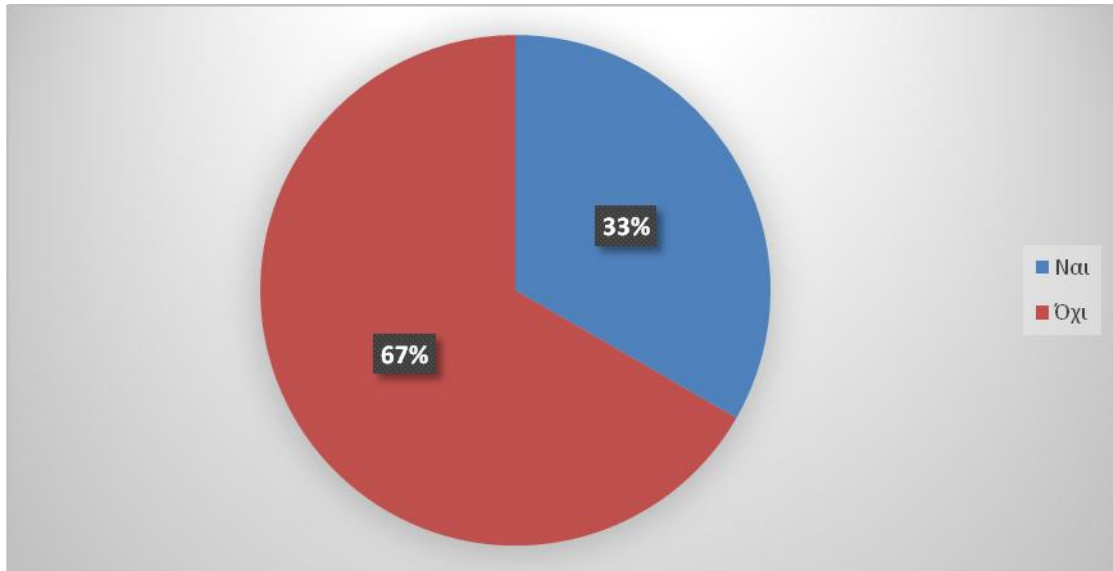
Το Γράφημα 7 αποτυπώνει τα ποσοστά επί τις %.

Δ. Στην τέταρτη ενότητα καταγράφονται οι ενέργειες για την προβολή των υποδομών και των ηλεκτρονικών μέσων που είναι διαθέσιμα για τους φοιτητές με αναπηρία.

Ερώτηση 9: Στο Πανεπιστήμιό σας προβάλλονται οι υποδομές και τα ηλεκτρονικά μέσα που είναι στη διάθεση των υποψήφιων φοιτητών με αναπηρίες;

Το Γράφημα 8 αποτυπώνει τα ποσοστά επί τις %.

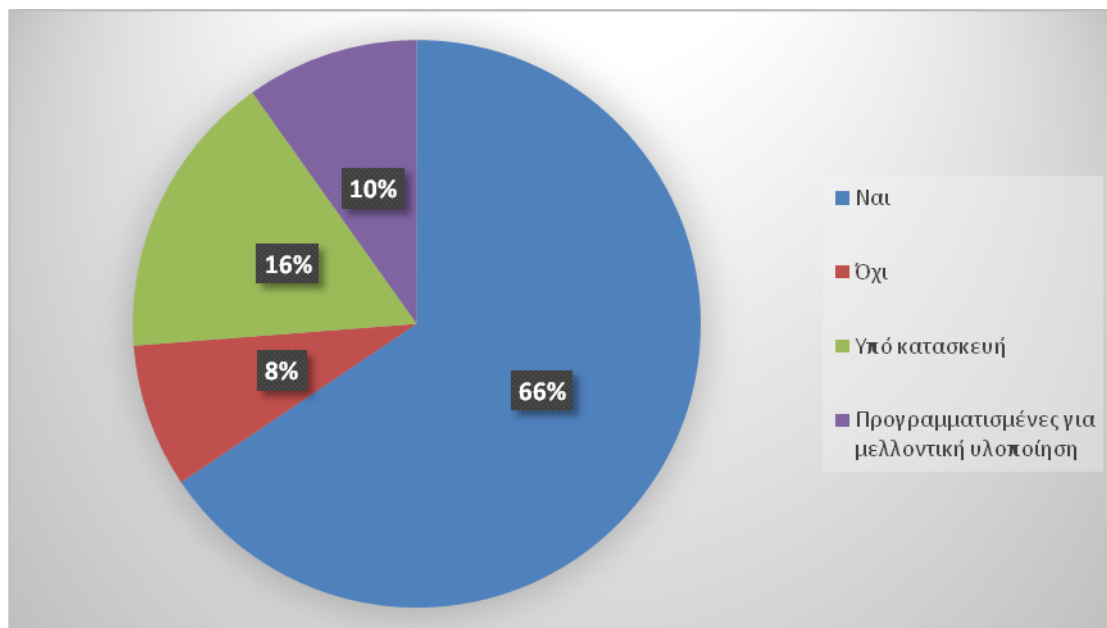
Ερώτηση 10: Εάν ναι, τι πληροφορίες παρέχετε σχετικά με τις υποδομές και τα ηλεκτρονικά μέσα που διαθέτει το ίδρυμα με σκοπό τη διευκόλυνση των φοιτητών με αναπηρία πριν τη συμπλήρωση του μηχανογραφικού δελτίου;

Οι πληροφορίες παρέχονται μέσω των ιστοσελίδων της Μονάδας Προσβασιμότητας και της Βιβλιοθήκης, χωρίς να διευκρινίζεται το περιεχόμενο των πληροφοριών.

Ε. Στην πέμπτη ενότητα εξετάζεται η ύπαρξη και η διαθεσιμότητα των κατάλληλων υποδομών και των ηλεκτρονικών μέσων για την εξυπηρέτηση των φοιτητών με αναπηρία.

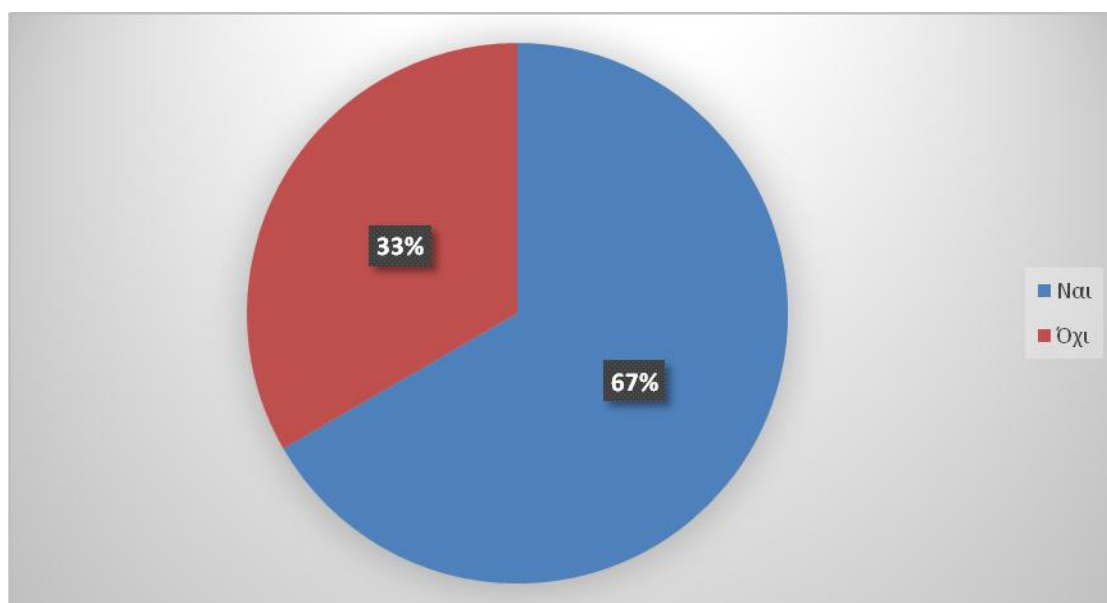
Ερώτηση 11: Στο Πανεπιστήμιό σας παρέχονται ειδικές υποδομές και ηλεκτρονικά μέσα για τους φοιτητές με αναπηρία ανάλογα με τις εξειδικευμένες ανάγκες τους;

Το Γράφημα 9 αποτυπώνει τα ποσοστά επί τις %.

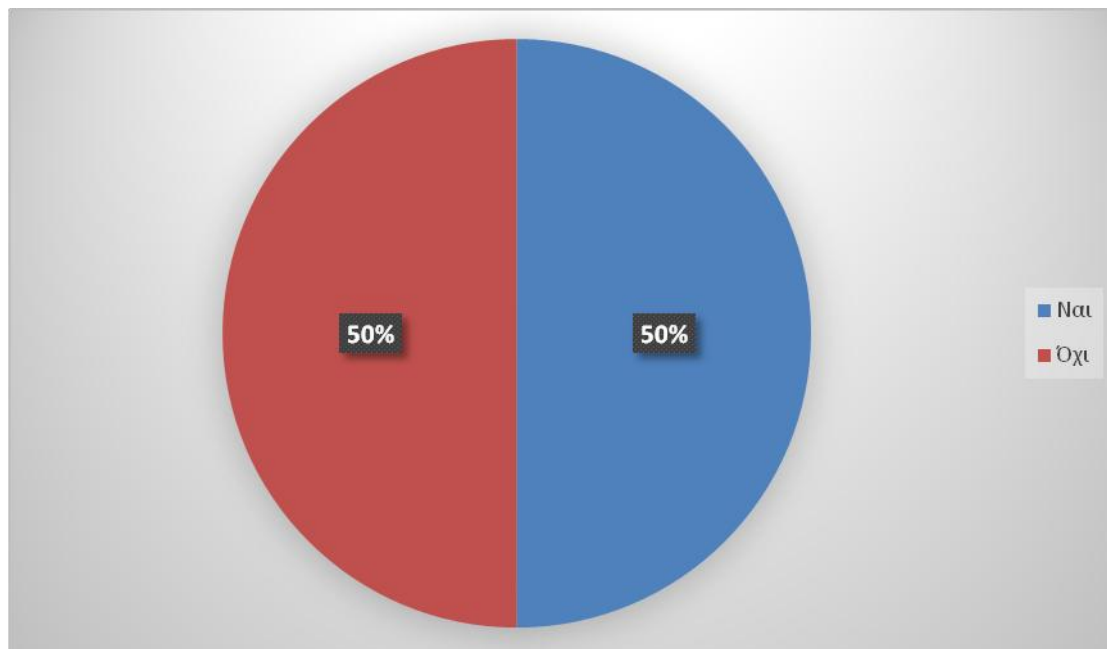
Ερώτηση 12: Στο Πανεπιστήμιό σας έχει δημιουργηθεί η Μονάδα Προσβασιμότητας για την στήριξη των εκπαιδευτικών στόχων των φοιτητών με αναπηρίες;

Το Γράφημα 10 αποτυπώνει τα ποσοστά επί τις %.

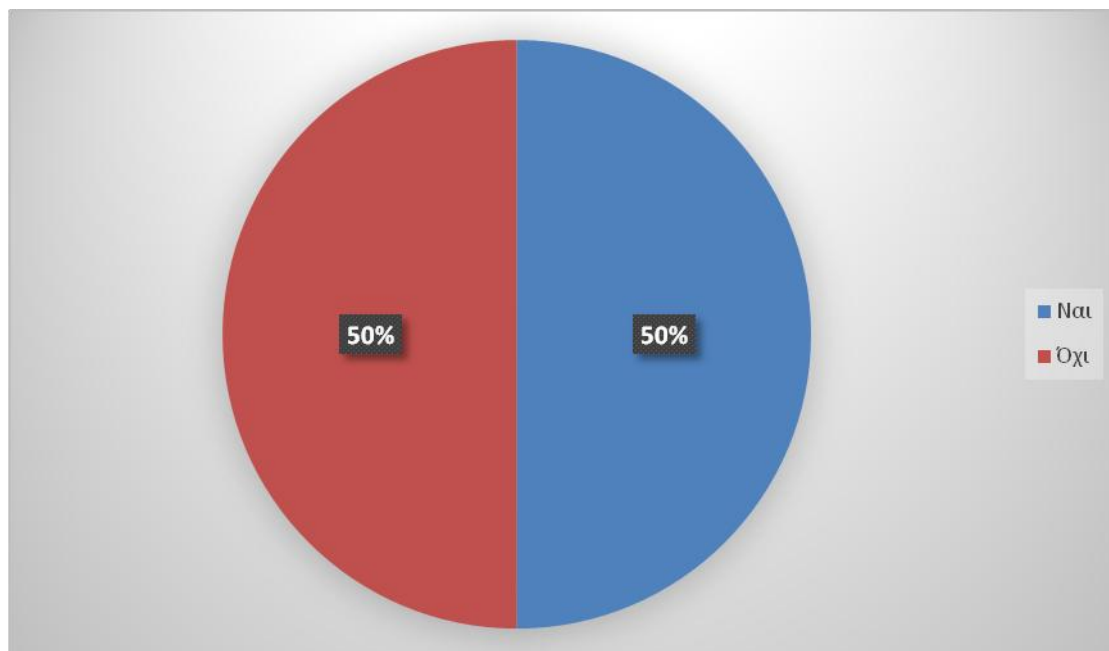
Ερώτηση 13: Στο Πανεπιστήμιό σας έχει οριστεί επιτροπή μελών του διδακτικού προσωπικού με αρμοδιότητα την υποστήριξη των φοιτητών με αναπηρίες;

Το Γράφημα 11 αποτυπώνει τα ποσοστά επί τις %.

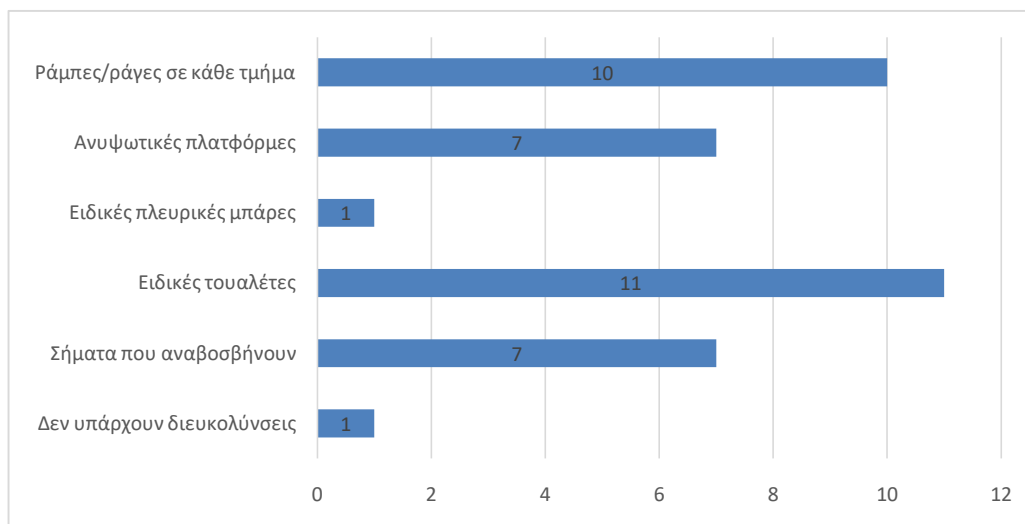
Ερώτηση 14: Στο Πανεπιστήμιό σας έχουν καταβληθεί προσπάθειες για την άρση των αρχιτεκτονικών φραγμών, έτσι ώστε να υπάρχει φυσική πρόσβαση από τους φοιτητές με αναπηρία;

Το Γράφημα 12 αποτυπώνει τα ποσοστά επί τις %.

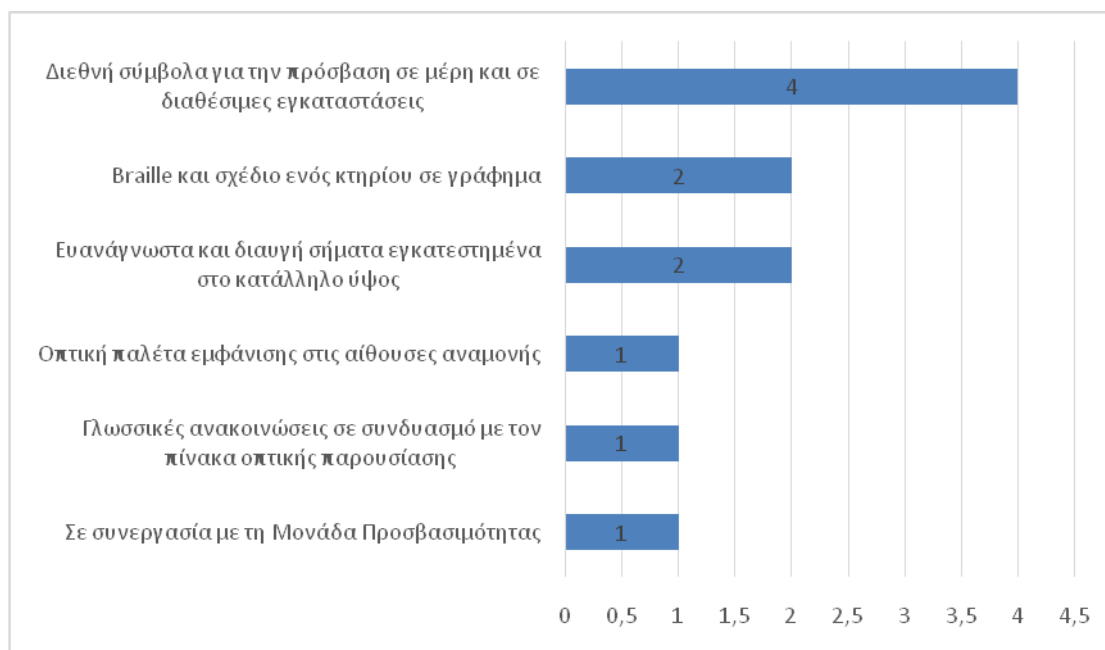
Ερώτηση 15: Παρακαλούμε επισημάνετε τις κτηριακές διευκολύνσεις που παρέχονται στον χώρο της Πανεπιστημιούπολης. (Μία ή/και περισσότερες απαντήσεις).

Το Γράφημα 13 αναφέρεται σε σύνολο των 12 Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων.

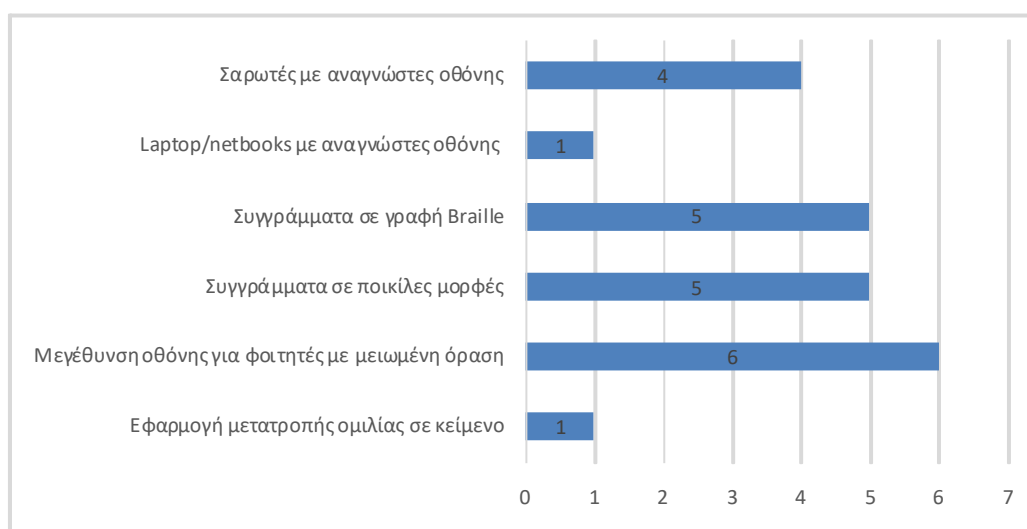
Ερώτηση 16: Σύμφωνα με τη λίστα ελέγχου και τους διεθνείς κανόνες ποια είναι η σήμανση που χρησιμοποιείται στο ίδρυμά σας; (Μία ή/και περισσότερες απαντήσεις).

Το Γράφημα 14 αναφέρεται σε σύνολο 7 Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων.

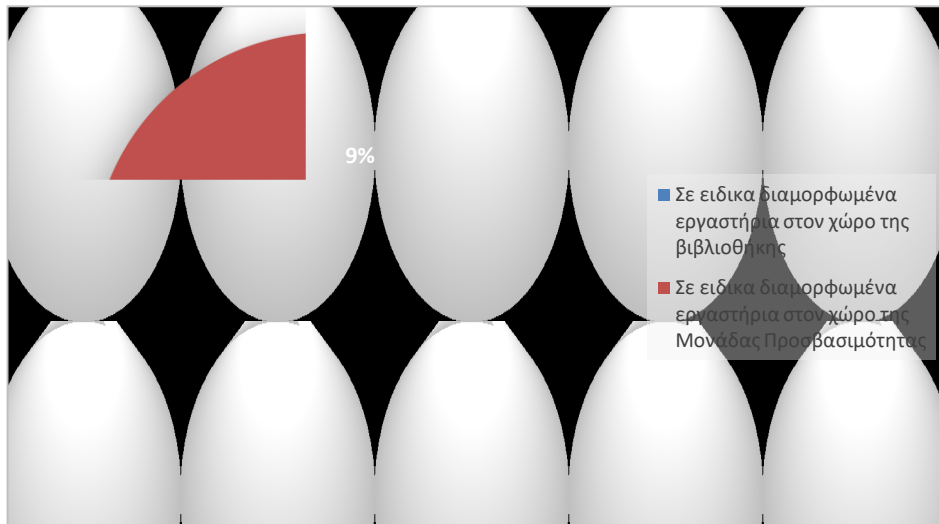
Ερώτηση 17: Ποια είναι τα μηχανήματα του ειδικού εξοπλισμού και λογισμικού που χρησιμοποιούνται από τους φοιτητές με τύφλωση ή με μειωμένη όραση στο ίδρυμά σας; (Μία ή/και περισσότερες απαντήσεις).

Το Γράφημα 15 αναφέρεται σε σύνολο 7 Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων

Ερώτηση 18: Σε ποιο/α κτήριο/α του Πανεπιστημίου έχουν εγκατασταθεί τα μηχανήματα του ειδικού εξοπλισμού και λογισμικού που χρησιμοποιούνται από τους φοιτητές με τύφλωση ή μειωμένη όραση; (Μία ή/και περισσότερες απαντήσεις).

Το Γράφημα 16 αποτυπώνει τα ποσοστά επί τις %.

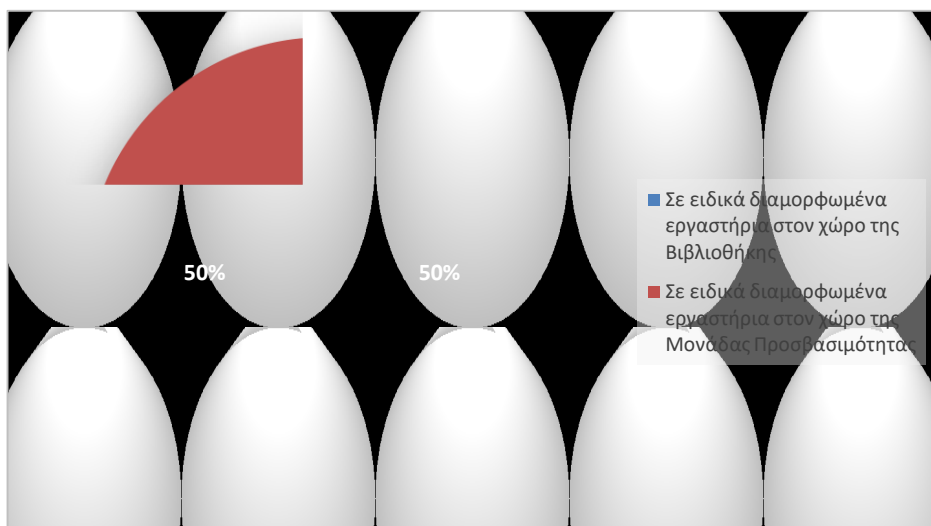

Ερώτηση 19: Ποια είναι τα μηχανήματα του ειδικού εξοπλισμού και λογισμικού που χρησιμοποιούνται από τους φοιτητές με προβλήματα ακοής στο ίδρυμά σας; (Μία ή/και περισσότερες απαντήσεις).

Χρησιμοποιούνται οι Ασκήσεις ομιλίας με τη χρήση λογισμικών, οι Υπηρεσίες τηλεδιερμηνείας και οι Βιντεοσκοπημένες ανακοινώσεις.

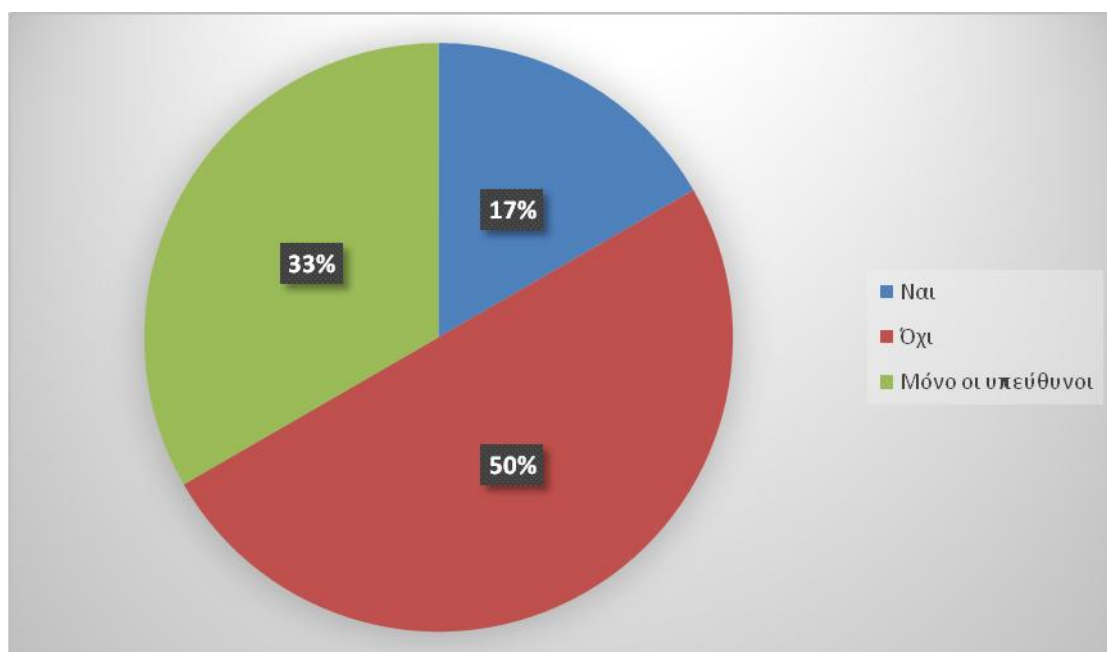
Ερώτηση 20: Σε ποια κτήρια του Πανεπιστημίου έχουν εγκατασταθεί τα μηχανήματα του ειδικού εξοπλισμού και λογισμικού που χρησιμοποιούνται από τους φοιτητές με προβλήματα ακοής; (Μία ή/και περισσότερες απαντήσεις).

Το Γράφημα 17 αποτυπώνει τα ποσοστά επί τις %.

Ερώτηση 21: Το προσωπικό του Πανεπιστημίου έχει λάβει ειδική κατάρτιση για την εξυπηρέτηση των φοιτητών με αναπηρία;

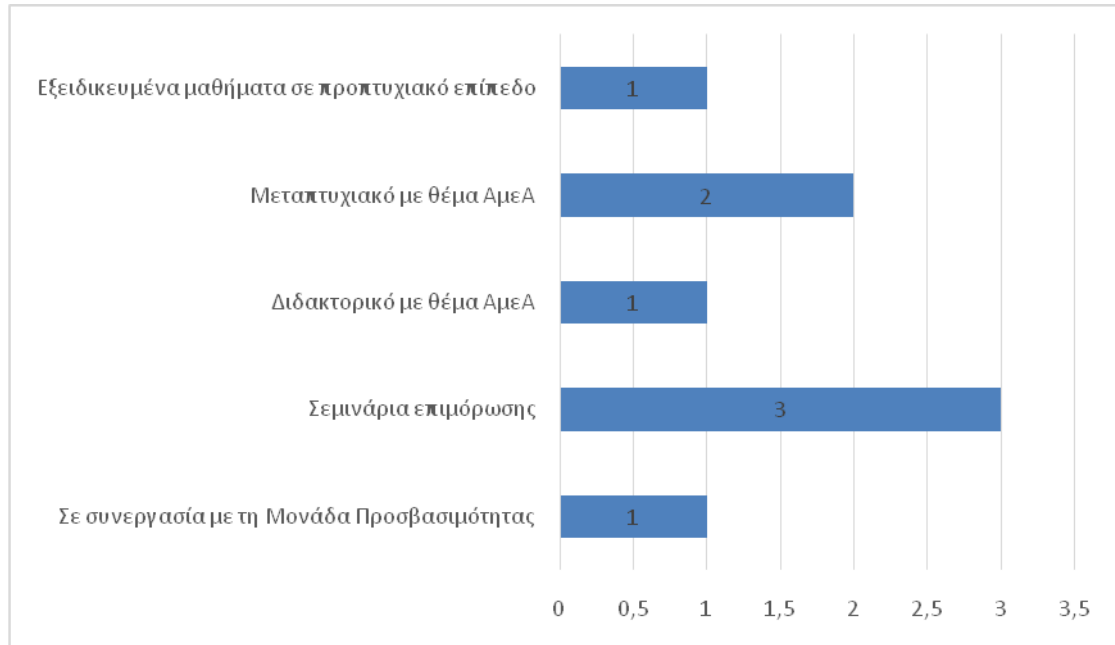
Το Γράφημα 18 αποτυπώνει τα ποσοστά επί τις %.

ΣΤ. Στην έκτη ενότητα αναφέρονται οι τρόποι με τους οποίους έχει καταρτιστεί το προσωπικό σε ζητήματα αναπηρίας.

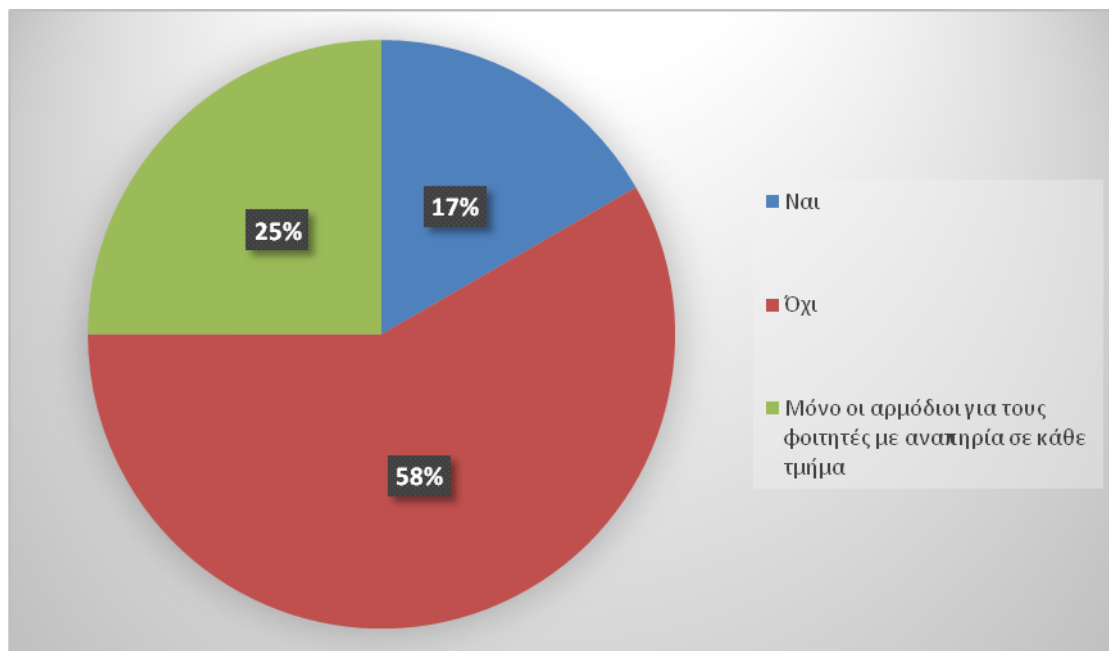
Ερώτηση 22: Με ποιον ή ποιους από τους παρακάτω τρόπους έχει καταρτιστεί το προσωπικό για την εξυπηρέτηση των φοιτητών με αναπηρία στο Ίδρυμά σας.

Το Γράφημα 19 αποτυπώνει σε σύνολο 7 Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων.

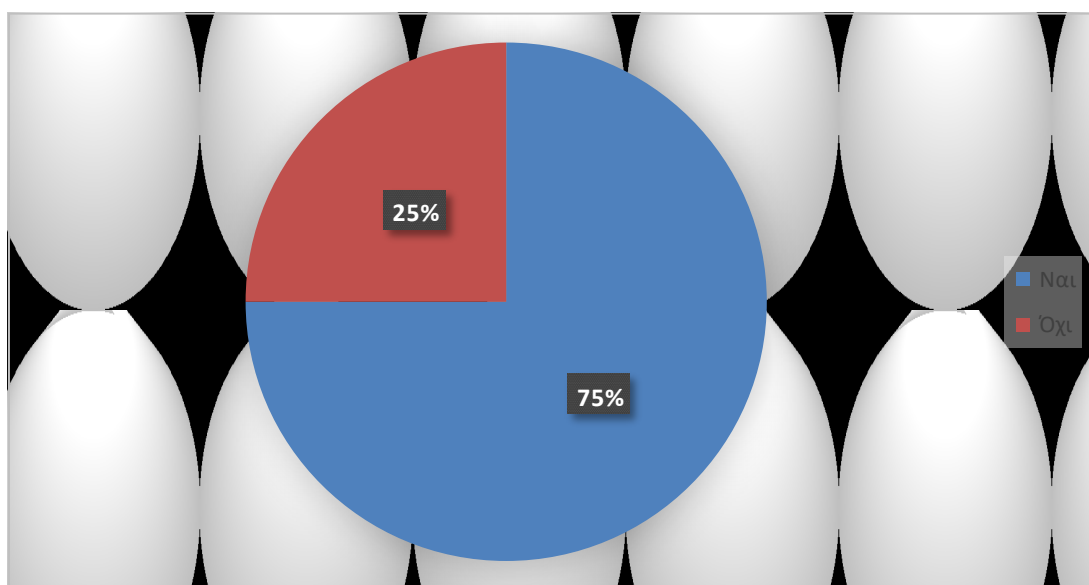
Ερώτηση 23: Το προσωπικό του Πανεπιστημίου σας έχει λάβει ειδική επιμόρφωση σε ζητήματα αναπηρίας (Disability Liaison), ώστε να βοηθά τους φοιτητές με τη χρήση ειδικού εξοπλισμού και λογισμικού;

Το Γράφημα 20 αποτυπώνει τα ποσοστά επί τις %.

Ερώτηση 24: Το Πανεπιστήμιό σας υλοποιεί δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των φοιτητών σχετικά με τους φοιτητές με αναπηρίες;

Το Γράφημα 21 αποτυπώνει τα ποσοστά επί τις %.

Συμπερασματικά

Μετά τη μελέτη των αποτελεσμάτων της έρευνας συμπεραίνεται ότι φοιτητές με αναπηρία φοιτούν στο σύνολο των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Στο 90% των Πανεπιστημίων έχουν εγγραφεί φοιτητές με Μαθησιακές Δυσκολίες και με Κινητικές Αναπηρίες. Σε ποσοστό 63,6% των Πανεπιστημίων έχουν εγγραφεί φοιτητές με Κώφωση και με Τύφλωση. Επίσης, ποσοστό 66% των διευθυντών των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών γνωρίζουν τους Νόμους 4009/2011 και 4283/2014 και σε ποσοστό 75% έχουν αντίγραφα των Νόμων σε χώρο της Βιβλιοθήκης.

Σε ποσοστό 25% των Πανεπιστημίων υπάρχει κανονισμός συμπεριφοράς των διδασκόντων απέναντι στους φοιτητές με αναπηρίες. Μόλις στο 33% των Πανεπιστημίων υπάρχει κανονισμός που αφορά φοιτητές με αναπηρίες και μαθησιακές δυσκολίες.

Σε ποσοστό 33% των Πανεπιστημίων προβάλλονται οι υπάρχουσες υποδομές και τα ηλεκτρονικά μέσα τα οποία είναι στη διάθεση των φοιτητών με αναπηρία. Προβάλλονται κυρίως από τη Μονάδα Προσβασιμότητας και την Ακαδημαϊκή Βιβλιοθήκη.

Σε ποσοστό 66% των Πανεπιστημίων παρέχονται ειδικές υποδομές καθώς και τα ηλεκτρονικά μέσα για την εξυπηρέτηση των εξειδικευμένων αναγκών των φοιτητών με αναπηρία. Ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ό,τι στο 67% των Πανεπιστημίων έχουν ιδρυθεί οι Μονάδες Προσβασιμότητας. Στα 50% των Πανεπιστημίων έχουν οριστεί επιτροπές μελών των διδακτικού προσωπικού με αρμοδιότητα την υποστήριξη των φοιτητών με αναπηρίες. Ακολούθως στα μισά Πανεπιστήμια έχουν βελτιωθεί οι υποδομές για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των φοιτητών με αναπηρία. Στο σύνολο σχεδόν των Πανεπιστημίων έχουν διαμορφωθεί ειδικές τουαλέτες και ράμπες σε κάθε τμήμα. Επίσης, πολλά Πανεπιστήμια έχουν προμηθευτεί ανυψωτικές πλατφόρμες.

Σε ποσοστό 90% τα μηχανήματα του ειδικού εξοπλισμού και λογισμικού που χρησιμοποιούνται από τους φοιτητές με τύφλωση ή με μειωμένη όραση έχουν εγκατασταθεί στις Μονάδες Προσβασιμότητας. Χρησιμοποιούνται οι κατάλληλες εφαρμογές για ασκήσεις ομιλίας και υπηρεσίες τηλεδιερμηνείας. Τέλος οι βιντεοσκοπημένες ανακοινώσεις αποδεικνύονται ιδιαίτερα χρήσιμες. Επίσης, στο 50% των Πανεπιστημίων έχουν εγκατασταθεί τα μηχανήματα του ειδικού εξοπλισμού

και λογισμικού που χρησιμοποιούνται από τους φοιτητές με προβλήματα ακοής.

Σε ποσοστό 50% των Πανεπιστημίων οι υπεύθυνοι και μόνο των Μονάδων Προσβασιμότητας έχουν λάβει την απαραίτητη κατάρτιση σε ζητήματα αναπηρίας με την παρακολούθηση σεμιναρίων επιμόρφωσης. Το 75% των Πανεπιστημίων υλοποιεί δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των φοιτητών σχετικά με τους φοιτητές με αναπηρίες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο το οποίο απεστάλη και συμπληρώθηκε από τους υπευθύνους των ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών αποτελείται από 24 ερωτήσεις και χωρίζεται σε έξι ενότητες:

A. Αναφορά στην ύπαρξη φοιτητών με αναπηρία καθώς και οι τύποι της αναπηρίας.

1. Στο Πανεπιστήμιό σας υπάρχουν φοιτητές με αναπηρίες;
2. Αναφέρετε τον τύπο της αναπηρίας των φοιτητών που υπάρχουν στο Πανεπιστήμιό σας (μία ή/και περισσότερες απαντήσεις).

- Φοιτητές με Τύφλωση.
- Φοιτητές με Μειωμένη Οξύτητα.
- Φοιτητές με Κώφωση.
- Φοιτητές με Κινητικές Αναπηρίες.
- Φοιτητές με Μαθησιακές Δυσκολίες.
- Φοιτητές με Αυτισμό.

B. Στη δεύτερη ενότητα εξετάζεται η ύπαρξη αντιγράφου του Ν.4009/2011 σε χώρο της Βιβλιοθήκης.

3. Γνωρίζετε τα Άρθρα (9 (εδάφιο 10), 33 (εδάφιο 8), 36 (εδάφιο 1β), 52 (εδάφιο 1)) του Ν.4009/2011 (ΦΕΚ195): Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων καθώς και το Άρθρο (7) του Ν. 4283/2014: Διευκόλυνση πρόσβασης ατόμων με αναπηρία στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα;

4. Έχετε αντίγραφο των Νόμων στη Βιβλιοθήκη ή στο γραφείο σας;

Γ. Στην τρίτη ενότητα εξετάζεται η ύπαρξη των αναγκαίων κανονισμών συμπεριφοράς τόσο για τους Διδάσκοντες όσο και για τους φοιτητές.

5. Υπάρχει κανονισμός συμπεριφοράς των διδασκόντων απέναντι σε φοιτητές με αναπηρία στο ίδρυμά σας;

6. Εάν ναι, κατά πόσον κρίνεται ικανοποιητικός;

- Καθόλου
- Λίγα

- Αρκετά
- Πολύ
- Πάρα πολύ

7. Υπάρχει κανονισμός του Πανεπιστημίου που αφορά φοιτητές με αναπηρίες και μαθησιακές δυσκολίες;

8. Εάν ναι, κατά πόσο κρίνεται ικανοποιητικός;

- Καθόλου
- Λίγα
- Αρκετά
- Πολύ
- Πάρα πολύ

Δ. Στην τέταρτη ενότητα αναφέρονται οι προσπάθειες για την προβολή των υποδομών και των ηλεκτρονικών μέσων που είναι διαθέσιμα για τους υποψήφιους φοιτητές με αναπηρία.

9. Στο Πανεπιστήμιό σας προβάλλονται οι υποδομές και τα ηλεκτρονικά μέσα που είναι στη διάθεση των υποψήφιων φοιτητών με αναπηρίες;

10. Εάν ναι, τι πληροφορίες παρέχετε σχετικά με τις υποδομές και τα ηλεκτρονικά μέσα που διαθέτει το ίδρυμα με σκοπό τη διευκόλυνση των φοιτητών με αναπηρία πριν τη συμπλήρωση του μηχανογραφικού δελτίου;

Ε. Στην πέμπτη ενότητα εξετάζεται η ύπαρξη και η διαθεσιμότητα των κατάλληλων υποδομών και των ηλεκτρονικών μέσων για την εξυπηρέτηση των φοιτητών με αναπηρία.

11. Στο Πανεπιστήμιό σας παρέχονται ειδικές υποδομές και ηλεκτρονικά μέσα για τους φοιτητές με αναπηρία ανάλογα με τις εξειδικευμένες ανάγκες τους;

- Ναι.
- Όχι.
- Υπό κατασκευή.
- Προγραμματισμένες για μελλοντική υλοποίηση.

12. Στο Πανεπιστήμιό σας έχει δημιουργηθεί η Μονάδα Προσβασιμότητας για την στήριξη των εκπαιδευτικών στόχων των φοιτητών με αναπηρίες;

- Ναι.
- Όχι.

13. Στο Πανεπιστήμιό σας έχει οριστεί επιτροπή μελών του διδακτικού προσωπικού με αρμοδιότητα την υποστήριξη των φοιτητών με αναπηρίες;

- Ναι.
- Όχι.

14. Στο Πανεπιστήμιό σας έχουν καταβληθεί προσπάθειες για την άρση των αρχιτεκτονικών φραγμών, έτσι ώστε να υπάρχει φυσική πρόσβαση από τους φοιτητές με αναπηρία;

- Ναι.
- Όχι.
- Εν μέρει.
- Σε εξέλιξη.

15. Παρακαλούμε επισημάνετε τις κτηριακές διευκολύνσεις που παρέχονται στον χώρο της Πανεπιστημιούπολης:

- Ράμπες/ράγες σε κάθε τμήμα.
- Ανυψωτές πλατφόρμες.
- Ευρύχωροι διάδρομοι για ελιγμούς με αναπηρικό αμαξίδιο.
- Ειδικές πλευρικές μπάρες για φοιτητές με προβλήματα όρασης.
- Λωρίδα ανιχνεύσιμων προειδοποιήσεων που έχουν εγκατασταθεί στην άκρη ενός ανυψωμένου περάσματος, για να προσδιοριστεί ο δρόμος μεταξύ του πεζοδρομίου και του δρόμου.
- Ειδικές τουαλέτες.
- Δωμάτια στις φοιτητικές εστίες του Ιδρύματος με υποδομές για φοιτητές-ενοίκους με αναπηρίες.
- Σήματα που αναβοσβήνουν για άτομα με προβλήματα ακοής σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης εγκατεστημένα στις πόρτες και στους ανελκυστήρες.
- Άλλο...

16. Σύμφωνα με τη λίστα ελέγχου και τους διεθνείς κανόνες ποια είναι η σήμανση που χρησιμοποιείται στο ίδρυμά σας;

- Γραφή Braille και απτική διαδρομή από την είσοδο σε διαθέσιμες εγκαταστάσεις, όπως τουαλέτες / ανελκυστήρας.
- Γραμματοσειρά Braille για οδηγίες σχετικά με τις διαδρομές στο κτήριο.
- Διεθνή Σύμβολα για την πρόσβαση σε μέρη και σε διαθέσιμες εγκαταστάσεις.
- Μπορείτε να υπογράψετε για άτομα με προβλήματα ακοής, εάν σας παρέχεται σύστημα υποβοηθητικής μάθησης.
- Braille και σχέδιο ενός κτιρίου σε γράφημα.
- Ευανάγνωστα και διαυγή σήματα εγκατεστημένα στο κατάλληλο ύψος.
- Έντονα σήματα με έγχρωμες και φωτεινές αντιθέσεις.
- Φωνητικά μηνύματα για την πληροφόρηση ατόμων με προβλήματα όρασης.
- Οπτική πλακέτα εμφάνισης στις αίθουσες αναμονής.
- Γλωσσικές ανακοινώσεις σε συνδυασμό με τον πίνακα οπτικής παρουσίας.
- Άλλο.

17. Ποια είναι τα μηχανήματα του ειδικού εξοπλισμού και λογισμικού που χρησιμοποιούνται από τους φοιτητές με τύφλωση ή μειωμένη όραση στο ίδρυμά σας; Επιλέξτε μία ή και περισσότερες απαντήσεις.

- Σαρωτές και αναγνώστες οθόνης.
- Laptop / Net books με αναγνώστες οθόνης και ακουστικά.
- Συγγράμματα σε γραφή Braille.
- Συγγράμματα σε ποικίλες προσβάσιμες ψηφιακές μορφές (ακουστικά βιβλία, DAISY).
- Λογισμικό που μπορεί να διαβάσει την οθόνη σε πολλές γλώσσες.
- Μεγέθυνση οθόνης για φοιτητές με μειωμένη όραση.
- Εφαρμογή αναγνώστη μετατροπής κειμένου σε ομιλία.
- Άλλο...

18. Σε ποιο/α κτήριο/α του Πανεπιστημίου έχουν εγκατασταθεί τα μηχανήματα του ειδικού εξοπλισμού και λογισμικού που χρησιμοποιούνται από τους φοιτητές με τύφλωση ή μειωμένη όραση;

- Σε ειδικά διαμορφωμένα εργαστήρια στο κτήριο της Βιβλιοθήκης.
- Σε ειδικά διαμορφωμένα εργαστήρια στα κτήρια των Τμημάτων.
- Σε ειδικά διαμορφωμένο εργαστήριο σε ανεξάρτητο κτήριο.
- Άλλο...

19. Ποια είναι τα μηχανήματα του ειδικού εξοπλισμού και λογισμικού που χρησιμοποιούνται από τους φοιτητές με προβλήματα ακοής στο ίδρυμά σας;

- Οπτικά διαγράμματα για άτομα με προβλήματα Ακοής.
- Υποστηρικτικές συσκευές ακρόασης που μεταδίδουν μόνο τον επιθυμητό ήχο στον ακροατή, περιορίζοντας τον επιπλέον ήχο.
- Κοχλιακά εμφυτεύματα.
- Ασκήσεις ομιλίας με τη χρήση του υπολογιστή.
- Άλλο...

20. Σε ποια κτήρια του Πανεπιστημίου έχουν εγκατασταθεί τα μηχανήματα του ειδικού εξοπλισμού και λογισμικού που χρησιμοποιούνται από τους φοιτητές με προβλήματα ακοής;

- Σε ειδικά διαμορφωμένα εργαστήρια στο κτήριο της Βιβλιοθήκης.
- Σε ειδικά διαμορφωμένα εργαστήρια στα κτήρια των Τμημάτων.
- Σε ειδικά διαμορφωμένο εργαστήριο σε ανεξάρτητο κτήριο.
- Άλλο...

21. Το προσωπικό του Πανεπιστημίου έχει λάβει ειδική κατάρτιση για την εξυπηρέτηση των φοιτητών με αναπηρία;

- Ναι.
- Όχι.
- Μόνο οι αρμόδιοι για τους φοιτητές με αναπηρία από κάθε τμήμα.

ΣΤ. Στην ενότητα έξι αναφέρονται οι τρόποι με τους οποίους έχει καταρτιστεί το προσωπικό σε ζητήματα αναπηρίας.

22. Με ποιον ή ποιους από τους παρακάτω τρόπους έχει καταρτιστεί το προσωπικό για την εξυπηρέτηση των φοιτητών με αναπηρία στο ίδρυμά σας;

- Εξειδικευμένα μαθήματα σε προπτυχιακό επίπεδο.
- Εξειδικευμένα μαθήματα σε μεταπτυχιακό επίπεδο.
- Μεταπτυχιακό με θέμα ΑμεΑ.
- Διδακτορικό με θέμα ΑμεΑ.
- Σεμινάρια Επιμόρφωσης.
- Άλλο...

23. Το προσωπικό έχει λάβει ειδική επιμόρφωση σε ζητήματα αναπηρίας (Disability Liaison), ώστε να βοηθά τους φοιτητές με τη χρήση ειδικού εξοπλισμού και λογισμικού;

- Ναι.
- Όχι.
- Μόνο οι αρμόδιοι για τους φοιτητές με αναπηρία από κάθε τμήμα.

24. Το Πανεπιστήμιο υλοποιεί δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των φοιτητών σχετικά με τους φοιτητές με αναπηρίες;

- Ναι.
- Όχι.